

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Městský soud v Praze**, se sídlem Hybernská 18, Praha 1, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 1. 2013, č. j. 30 A 6/2012 – 65,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti výroku I. v záhlaví uvedeného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Výrokem II. napadeného usnesení byl stěžovatel vyzván, aby ve lhůtě jednoho týdne od doručení předmětného usnesení zaplatil soudní poplatek ve výši 1.000 Kč. Proti tomuto výroku kasační stížnost stěžovatele nesměruje, tento nicméně soud požádal o přiznání odkladného účinku II. výroku napadeného usnesení.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil následující skutečnosti:

Žalobou ze dne 28. 5. 2011 podanou ke Krajskému soudu v Praze a příkázanou Krajskému soudu v Hradci Králové usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2012, č. j. Nad 37/2011 – 28, se stěžovatel domáhal ochrany proti nečinnosti Městského soudu v Praze, na který se obrátil s žádostí o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel při podání žaloby nezaplatil soudní poplatek, byl dne 15. 8. 2011 Krajským soudem v Praze k jeho zaplacení vyzván. Stěžovatel následně žádostí ze dne 23. 8. 2011 požádal o osvobození od soudního poplatku. Krajský soud v Praze jej následně vyzval

k vyplnění tiskopisu Potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech (dále jen „potvrzení“), na což stěžovatel nereagoval. Po přikázání věci Krajskému soudu v Hradci Králové Nejvyšším správním soudem (viz výše) krajský soud stěžovatele opětovně dne 9. 2. 2012 vyzval k vyplnění potvrzení. Výzva zůstala bez reakce ze strany stěžovatele, a krajský soud proto jeho žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl usnesením ze dne 10. 4. 2012, č. j. 30 A 6/2012 – 38. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud rozhodnutím ze dne 7. 8. 2012, č. j. 4 Ans 5/2012 – 14, zamítl. Usnesením ze dne 8. 10. 2012, č. j. 30 A 6/2012 – 57, krajský soud opět stěžovatele vyzval k úhradě soudního poplatku. Následně stěžovatel požádal o prodloužení lhůty stanovené posledně uvedeným usnesením, čemuž krajský soud vyhověl. Stěžovatel poté znovu požádal o osvobození od soudních poplatků, a to podáním, které došlo soudu dne 8. 11. 2012. K této žádosti přiložil „aktuální čestné prohlášení“ a zároveň požádal krajský soud, aby mu nezasílal „objemné nepoužitelné tiskopisy, natož v jednom výtisku“.

V čestném prohlášení stěžovatel uvedl své osobní údaje, osobní stav, trvalý pobyt, doručovací adresu, způsob bydlení („nenájemní“), výši nezdanitelných příjmů, která činí „přes 3.000 Kč měsíčně“, výši peněžních závazků („tisíce“) a úvěrovou bonitu („-2“). V prohlášení stěžovatel dále krajskému soudu sdělil, že důvodem „nevýdělečné činnosti“ je jeho plná invalidita, že má nenarušenou způsobilost zcizovat a je příjemcem příspěvku na živobytí. Vlastní elektronický psací stroj, digitální televizor a paměťový záznamník a jeho výdaje obnáší stravu, tisk, jízdné, papír a DPH. Stěžovatel doplnil, že nepřiložil osvědčení orgánu státní správy o svých sociálních poměrech, protože tento orgán je doposud k jeho žádosti o vydání tohoto osvědčení nečinný.

Krajský soud, vycházející z výše uvedeného skutkového stavu a judikatury Nejvyššího správního soudu, žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků napadeným usnesením **zamítl** (výrok I.) a stěžovatele vyzval, aby ve lhůtě jednoho týdne od doručení napadeného usnesení zaplatil soudní poplatek ve výši 1.000 Kč (výrok II.).

V odůvodnění v záhlaví označeného **usnesení** (dále také „napadené usnesení“) krajský soud s odkazem na § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedl, důkazní břemeno ohledně prokázání, zda má žalobce dostatečné prostředky pro zaplacení soudního poplatku, leží na žalobci, přičemž soud výtěžkové a majetkové poměry z úřední povinnosti nezjišťuje. Vzhledem k tomu, že zákon nestanoví přesnou formu, kterou lze dokládat majetkové poměry žadatele o osvobození od soudních poplatků, a dále s ohledem na to, že stěžovatel sám soud požádal, aby mu již tiskopis potvrzení nezasílal, a navíc jej nikdy k výzvě soudu v předmětném řízení nevyplnil, krajský soud již tento tiskopis stěžovateli nezasílal a při posuzování jeho žádosti vycházel z čestného prohlášení, které k ní bylo připojeno.

Krajský soud zhodnotil, že ač z čestného prohlášení plyne, že stěžovatel zřejmě nemá finanční prostředky, tento nijak neupřesnil výši svých příjmů, resp. pobíraných dávek. Z údaje o způsobu bydlení „nenájemní“ nelze zjistit, zda stěžovatel bydlí v nemovitosti, která je jeho majetkem, a ani jeho výdaje a závazky nebyly nijak blíže specifikovány. Tyto údaje tedy krajský soud vyhodnotil jako nedostatečně konkrétní a nepodložené pro možnost úplného posouzení žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, a žádost tedy zamítl.

V **kasační stížnosti** stěžovatel namítal, že krajský soud nepravdivě vylíčil průběh řízení, neboť čestné prohlášení bylo zasláno již s žádostí o osvobození od soudních poplatků ze dne 23. 8. 2011. Dále zdůraznil, že doložení nedostatku finančních prostředků čestným prohlášením zákon nezakazuje a že otázka bydlení je veskrze soukromý údaj. Krajský soud dále stěžovateli de facto zkrátil lhůtu pro podání opravného prostředku, protože výrok II. napadeného usnesení obsahuje lhůtu, která je kratší než lhůta pro podání kasační stížnosti. V závěru kasační stížnosti

pokračování

stěžovatel uvedl, že krajský soud jej nesprávně poučil o možnosti podat opravný prostředek, protože odvolání ani kasační stížnost nejsou proti dočasnému rozhodnutí přípustné. Stěžovatel v kasační stížnosti neuvedl, ze kterých důvodů dle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. proti napadenému usnesení brojí. Nejvyšší správní soud nicméně podle obsahu kasačních námitek seznal, že stěžovatel zjevně mínil napadnout předmětné usnesení pro důvody uvedené pod písmeny a), b), c) i d) výše uvedeného ustanovení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

Nejvyšší správní soud netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osвобоzení od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost a na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, dostupný na www.nssoud.cz).

K námitce stěžovatele, že krajský soud nepravdivě vylíčil průběh řízení, neboť čestné prohlášení bylo zasláno již s žádostí o osvobození od soudních poplatků ze dne 23. 8. 2011, Nejvyšší správní soud uvádí následující. Stěžovatel nemá pravdu v tom, že by krajský soud podání žádosti o osvobození od soudních poplatků ze dne 23. 8. 2011 Krajskému soudu v Praze zamlčel, neboť tato informace je přímo uvedena v prvním odstavci odůvodnění napadeného usnesení. Je pravdou, že krajský soud dále nerozváděl, co bylo v této žádosti obsaženo a zda k ní bylo připojeno čestné prohlášení o majetkových poměrech stěžovatele. Tuto skutečnost nicméně nelze krajskému soudu nijak vytýkat, neboť za situace, kdy měl k dispozici zcela aktuální čestné prohlášení o majetkových poměrech stěžovatele ze dne 8. 11. 2012, z něhož při posuzování stěžovatelovy žádosti vycházel, nebylo nutné, ba dokonce ani vhodné se obsahem staršího čestného prohlášení o majetkových poměrech stěžovatele zabývat. Rozhodování o osvobození navrhovatele od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) je totiž ovládáno zásadou *rebus sic stantibus*, takže je třeba při posuzování podmínek pro rozhodnutí o této otázce vycházet ze skutkového stavu zjištěného k datu vydání předmětného usnesení. Krajský soud tedy v tomto ohledu nepochybil a Nejvyšší správní soud předmětnou námitku stěžovatele vyhodnotil jako nedůvodnou.

Stěžovatel dále namítal, že bytové poměry jsou zcela soukromou záležitostí žadatele. Nejvyšší správní soud k této námitce uvádí, že pokud chce účastník řízení čerpat výhodu v podobě osvobození od soudních poplatků, kterou za předpokladu splnění určitých podmínek právní úprava předvidá, musí řádně a dostatečně doložit, že tyto podmínky splňuje. Jednou z těchto podmínek je, jak již bylo výše uvedeno, osvědčení, že nedisponuje dostatečnými prostředky, aby mohl soudní poplatek zaplatit. Z toho důvodu je samozřejmě nezbytné, aby poskytl soudu celkový a hodnověrný obraz o své osobní, majetkové a výdělkové situaci,

a to do té míry, do jaké je to potřebné pro potřeby posouzení jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků. Jelikož výdaje na živobytí, tedy i na bydlení, jsou podstatnou součástí majetkové situace účastníka, která může mít přímý vliv na konečné rozhodnutí o jeho žádosti, je nutné doložit i skutečnosti týkající se jeho bytové situace. Otázka, zda se jedná o soukromý údaj, či nikoliv, tedy z výše uvedených důvodů nehraje za daných okolností roli, a Nejvyšší správní soud proto nemohl této námitce stěžovatele přisvědčit.

Vzhledem k tomu, že krajský soud stěžovatelovo čestné prohlášení přijal a vycházel z něho při svém rozhodování o jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud považuje námitku stěžovatele, že zákon nezakazuje doložení jeho osobních a majetkových poměrů čestným prohlášením, za bezpředmětnou, a tudíž se jí dále nezabýval.

K otázce správnosti poučení o přípustnosti kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek tohoto soudu ze dne 28. 7. 2011, č. j. 8 As 65/2010 - 106, dle něhož byla kasační stížnost proti usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti shledána jako přípustná. Přestože po novele s. ř. s. zákonem č. 303/2011 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2012, odstraňování vad kasační stížnosti, včetně nezaplacení soudního poplatku, již nepřísluší krajským soudům (jak tomu bylo v případě citovaného rozsudku), nýbrž Nejvyššímu správnímu soudu, výše uvedený právní názor je principiálně aplikovatelný i na současnou situaci. Nejvyšší správní soud tedy nemohl dát stěžovateli ohledně námitky nesprávného poučení krajským soudem o možnosti podání kasační stížnosti proti napadenému usnesení za pravdu.

Závěrem Nejvyšší správní soud podotýká, že nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku výroku II. napadeného usnesení, neboť se jedná o výzvu k zaplacení soudního poplatku, proti které není podání kasační stížnosti přípustné (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu z dne 16. 4. 2008, č. j. 1 As 2/2008 – 47, dostupné na www.nssoud.cz). Z téhož důvodu se soud nezabýval ani námitkou stěžovatele týkající se namítaného zkrácení lhůty pro podání kasační stížnosti v důsledku stanovení desetidenní lhůty pro zaplacení soudního poplatku podle II. výroku napadeného usnesení.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost proti napadenému usnesení krajského není důvodná, a proto ji ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. **zamítl**.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. května 2013

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu